

Pelastakaa Lapset

Pelastakaa Lasten eduskuntavaaliohjelma 2023

Pelastakaa Lasten eduskuntavaaliohjelma 2023

Kaiken lapsia koskevan päätöksenteon ja toimeenpanon tulee olla perus- ja ihmisoikeuksien mukaista. Perustuslaki, YK:n lapsen oikeuksien sopimus ja muut ihmisoikeussopimukset velvoittavat lapsen oikeuksien johdonmukaiseen toteuttamiseen.

Lapsen oikeudet varmistetaan julkisen hallinnon, kansalaisjärjestöjen ja yritysten toimivalla yhteistyöllä. Tämä yhteistyö vaatii myös kansalaisjärjestöjen toiminnan ja rahoituksen turvaamista pitkäjänteisesti.

1. Vähennetään lapsiperheköyhyttä panostamalla vaikeissa elämäntilanteissa elävien perheiden ja lasten tukeen

HARRASTAMINEN

- Jatketaan harrastamisen Suomen mallin kestävä ja yhdenvertaista toteuttamista kaikkialla Suomessa varaten tähän riittävät resurssit.

VARHAISKASVATUS

- Siirrytään maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilun jälkeen valtakunnalliseen toimeenpanoon.
- Turvataan varhaiskasvatuksen henkilöstöresurssit.

SOSIAALITURVA

- Suunnitellaan sosiaaliturvauudistusta lapsilähtöisesti tähdäten lapsiperheköyhyyden vähentämiseen.
- Toimeenpannaan sosiaaliturvauudistusta portaittain jo ennen kokonaisuudistuksen valmistumista.
- Korotetaan sosiaalietuuksia niin, että ne turvaavat perheiden toimeentulon.

- Otetaan lapsilisien indeksisidonnaisuus takaisin käyttöön.
- Selvitetään tarpeita uudistaa lapsilisijärjestelmää rakenteellisesti.
- Varmistetaan, että lapsiperheiden palvelut, kuten esim. mielenterveyspalvelut ja perhetyö ovat oikea-aikaisia, niihin on varattu riittävästi rahaa ja ne vastaavat perheiden tarpeisiin.

TYÖLLISTYMINEN

- Edistetään yhden vanhemman perheiden ja maahanmuuttotaikeisten perheiden vanhempien työllistymistä.
- Puretaan työllistymisen esteitä lisäämällä varhaiskasvatuksen joustoja, vuorohoittoa, pienten koululaisten aamu- ja iltahoittoa, joustavia työskentelymahdollisuuksia ja joustavaa työmatkaliikkumista.

2. Jatketaan lapsistrategian johdonmukaista toimeenpanoa

TOIMEENPANON VARMISTAMINEN

- Varmistetaan sosiaali- ja terveysministeriön mahdollisuudet koordinoida ja tukea ministeriöiden yhteistyötä lapsistrategian toimeenpanossa.
- Rakennetaan hallitusohjelmaan lapsistrategian toimeenpanon runko.
- Sitoudutaan kansallisesti edistämään EU:n lapsitakuun toimenpiteitä.

LASTEN KUULEMINEN

- Vahvistetaan lasten kuulemista heitä koskevilla lainsäädäntöhankkeissa.
- Edistetään lainvalmistelijoiden ja lasten kanssa työskentelevien ammattilaisten osaamista kaikenikäisten ja -taustaisten lasten kuulemisessa.

LAPSIVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

- Varataan riittävät resurssit huolellisten lapsivaikutusten arviointien tekemiseen.
- Ohjataan hyvinvointialueita ja kuntia ottamaan käyttöön lapsivaikutusten arviointi ja lapsibudjetointi.

- Varmistetaan koronaviruksen jälkihoito arvioiden vaikutukset lapsiin, nuoriin ja perheisiin.

LAPSEN EDUN ENSISIJAISUUS

- Lisätään perustuslain 6.3 §:ään virke: ”Kaikissa lapsia koskevissa toimissa on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu”.

ILMASTONMUUTOS JA YMPÄRISTÖ

- Varmistetaan osana lapsistrategiatyötä, että ilmastonmuutokseen puututaan lapsen oikeusperustaisesti päätöksenteossa.
- Lisätään lapsille ja nuorille merkityksellisiä tapoja ja mahdollisuuksia vaikuttaa ilmastoto- ja ympäristöasioissa.
- Tuetaan lapsia ja nuoria omien oikeuksiensa puolustajina ja kansalaisina ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja ympäristön suojelussa.

3. Turvataan väkivallaton lapsuus

LASTENSUOJELU

- Saatetaan loppuun mittava lastensuojelulain kokonaisuudistus.
- Panostetaan lastensuojelussa kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön saamiseen ja heidän pysyvyyteensä työssään.

PALVELUT

- Turvataan riittävät peruspalvelut, jotta erityispalveluiden tarve vähenee.
- Edistetään lapsiperheille, lapsille ja nuorille suunnattujen palvelujen saatavuutta, myös digitaalisissa ympäristöissä.

SEKSUAALIVÄKIVALTA

- Lisätään ammattilaisten koulutusta lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ennaltaehkäisemiseksi ja torjumiseksi.
- Tarjotaan lapsille ja nuorille riittävästi seksuaali- ja turvataitokasvatusta.
- Taataan paremmat ja kattavat palvelut kaikille henkilöille, joilla on lapsikohtainen seksuaalinen kiinnostus.
- Lisätään poliisien, syyttäjien, hallinto-oi-keuksien ja muiden lasten rikosprosesseissa mukana olevien tahojen resursseja, jotta rikosprosessien kesto on lapsiuhrien kannalta mahdollisimman lyhyt.

VALMIUS JA VARAUTUMINEN

- Huomioidaan lapset viranomaisten varautumis- ja valmiussuunnitelmissa, myös erikielisten ja erityisryhmiin kuuluvien lasten osalta.

EKSTREMISMI

- Turvataan kolmannen sektorin toimijoiden edellytykset tehdä ekstremismia ennalta ehkäisevää työtä.
- Varmistetaan, että laaditaan jatkosuunnitelma *Kansalliselle väkivaltaista radikalisoitumista ja ekstremismia ennalta ehkäisevälle toimenpideohjelmalle*.¹

VÄKIVALTA JA RASISMI

- Varmistetaan, että *Rasismien vastainen ja hyvien väestösuhteiden toimintaohjelma* etenee.
- Edistetään johdonmukaisesti *Väkivallaton lapsuus* -toimenpideohjelmaa varmistaen myös tarvittavat resurssit.
- Huolehditaan, että Lanzaroten² ja Istanbulin³ sopimusten toimeenpanosuunnitelmien toteutus ja toimenpiteiden arviointi jatkuu valvontaelimiltä Suomen saamien suositusten mukaisesti.

4. Suojellaan pakolais- ja maahanmuuttajataustaisia lapsia Suomessa ja EU:ssa

TURVALLISET REITIT JA SUOJELU RAOJILLA

- Tarjotaan väkivaltaa ja vainoa kotimaistaan pakeneville lapsille ja perheille turvallisia reittejä suojelun piiriin esimerkiksi pakolaiskiintöön, perheenyhdistämisen, humanitaaristen viisumien ja EU:n sisäisten siirtojen avulla.
- Varmistetaan liikkeellä olevien lasten suojelu rajoilla ja lapsen oikeuksien toteutuminen rajamenettelyssä.

SÄILÖÖNOTTO

- Kielletään lasten säilöönotto Suomessa.
- Selvitetään aktiivisesti vaihtoehtoja lasten säilöönotolle.

KANSAINVÄLINEN SUOJELU

- Turvataan lapsen oikeus hakea kansainvälistä suojelua kaikissa yhteiskunnallisissa olosuhteissa.

LAPSEN ETU

- Varmistetaan lapsen etu ja oikeusturva vastaanotto- ja turvapaikkaprosessissa ja palautuksissa.

IHMISKAUPPA

- Tarkastellaan lapsen etua ja oikeusturvaa huolellisesti erityisesti silloin, jos epäillään ihmiskauppaa.
- Tunnistetaan paremmin ihmiskaupan riski kansainvälistä suojelua hakevien lasten kohdalla.

PERHEENYHDISTÄMINEN

- Edistetään Suomeen tulleiden lasten parempaa mahdollisuutta perheenyhdistämiseen esim. kohtuullistamalla perheenyhdistämisen tuloarvoja.

PERHEHOITO JA TUKIPERHEET

- Luodaan ilman huoltajaa Suomeen tulleille lapsille paremmat mahdollisuudet perhehoitoon.
- Järjestetään turvapaikkaa hakeville lapsille ja lapsiperheille mahdollisuus kotouttavaan tukiperhetoimintaan.

EU:N TURVAPAIKKAPOLITIikka

- Vaikutetaan aktiivisesti liikkeellä olevia lapsia ja heidän oikeuksiaan suojelemaan EU:n laajuiseen turvapaikkapolitiikkaan.

PALVELUT

- Varmistetaan, että kaikilla lapsilla ja lapsiperheillä maahanmuuttotatuksesta riippumatta on esteetön pääsy kaikkiin lapsen kehityksen ja hyvinvoinnin kannalta tärkeisiin palveluihin, mukaan lukien paperittomina Suomessa asuvat lapset ja perheet.
- Taataan lailla kansainvälistä suojelua hakevien oikeus varhaiskasvatukseen.

5. Edistetään vakautta ja turvallisuutta investoimalla lapsiin ja lapsen oikeuksiin globaalisti

SOSIAALITURVA

- Vahvistetaan sosiaaliturvan roolia kehityspolitiikassa ja palautetaan ulkoministeriöön sosiaalipolitiikan neuvonantajan toimi.

KEHITYSPOLITIikka

- Varmistetaan Suomen kehityspolitiikan lapsikeskeisyys sisällyttäen lapsivaikutusten arviointi kaikkiin seurantamittareihin ja Suomen kahdenvälisiin hankkeisiin.
- Otetaan lapsibudjetointi osaksi kehitysrahoituksen budjetointia ja seurantaa, ja kasvatetaan lapsiin kohdistuvaa osuutta systemaattisesti.

LASTEN SUOJELUN KESKEISYYS

- Varmistetaan humanitaarisissa kriiseissä, että lastensuojelun osaaminen ja rahoitus on riittävää.
- Vahvistetaan ihmisoikeustarkkailijoiden roolia ja läsnäoloa kriisialueilla, jotta vakavat rikkomukset lapsia vastaan⁴ tulevat raportoiduiksi ja tuomituiksi.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN RAHOITUS JA TOTEUTUS

- Varmistetaan kansainvälisten sitoumusten mukainen (0,7 %) pitkäjänteinen rahoitus kehitysyhteistyölle ja humanitaariselle työlle, jotta lasten pääsy peruspalveluihin voidaan varmistaa.
- Lisätään ilmastorahoitusta osana kehitysrahoitusta. Ohjataan rahoitusta vahvemmin lapsikeskeisiin sopeutumistoiimiin, erityisesti sosiaaliturvaan ja ilmastomuutoksen uhreille.
- Edistetään vero-oikeudenmukaisuutta ja velkahelpotuksia kehittyville maille mm. laatimalla kaikki hallinnon alat kattava Verotus ja globaali oikeudenmukaisuus -toimintaohjelma nykyisen Verotus ja kehitys - ohjelman jatkoksi.

6. Seurataan ja toimeenpannaan Suomen saamia perus- ja ihmisoikeuksia koskevia suosituksia

VALVONTAELINTEN SUOSITUSTEN KÄSITTELY

- Käsitellään kansainvälisten ihmisoikeusvalvontaelinten suositukset ja suositusten toimeenpano säännöllisesti valtioneuvostossa ja eduskunnassa.

VAIKUTUSARVIOINTI

- Vahvistetaan perus- ja ihmisoikeusvaikutusten arviointia säädösvalmistelussa ja muussa valmistelussa, kuten valtion talousarvion ja politiikkaohjelmien valmistelussa sekä toimeenpanon seurannassa.

IHMISOIKEUKSIEN JOHDONMUKAINEN TOIMEENPANO JA SEURANTA

- Laaditaan neljäs kansallinen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelma.
- Jatketaan vuonna 2021 annetun ihmisoikeuspoliittisen selonteon toteuttamista.

RESURSSIT

- Varataan riittävät resurssit perus- ja ihmisoikeuksien tehokkaaksi toteuttamiseksi ja edistämiseksi erityisesti ulko- ja oikeusministeriön hallinnonaloille sekä ministeriöiden välisen yhteistyön turvaamiseen.

LÄHTEET

1. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162073/SM_2020_1.pdf
2. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164029/STM_2022_8_J.pdf?sequence=1&isAllowed=y
3. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163902/STM_22_7_J.pdf?sequence=1&isAllowed=y
4. <https://childrenandarmedconflict.un.org/1999/08/1999-security-council-resolution-1261/>

OTA YHTEYTTÄ:

Tiina-Maria Levamo

erityisasiantuntija – lapsen oikeudet ja vaikuttamistyö

tiina-maria.levamo@pelastakaalapset.fi

Emmi Pakkala

erityisasiantuntija – vaikuttamistyö

emmi.pakkala@pelastakaalapset.fi

Pelastakaa Lapset

Pelastakaa Lapset ry – Rädda Barnen

Koskelantie 38, PL 95

00601 Helsinki

Puhelin 010 843 5000

info@pelastakaalapset.fi

